

REPORTULA

Informatiu Cultural de Marratxi. *num. 55*

D E S E M B R E D E L 1 9 8 6

MOTS AVENGUTS

Demana en el Redemptor
que me doni llum i guia
p'en vers, glosa o poesia
donar un poc d'explicació
per xerrar d'un campió
d'Europa que ja és valor
junior de categoria.

'Nàreu trenta-cinc mallorquins
en es Regnat de València
tu tengueres resistència
vares ser des més divins
i ets altres, no sé quins
tant si són homos com nins
toca fer-te reverenci'

Ton pare és teixidor
fill de mestre de paret seca
i tu, Joan, amb s'escopeta
hi dus molta d'afició
guanyares es campió
de tot Europa en redó
ets es millor tirador
que hi ha a sa nostra Roqueta

Ton pare està orgullós
més content no pot estar
veure que vares anar
a lluitar amb competidors
ho vares fer molt hermós
no tenim res que dubtar
es campió vares quedar
en es regnat Valencià
puesto de síndria millor

Més de cinc cents tiradors
hi havia en un redol
tu de Marratxí tot sol
vares ser un des millors
guanyant un trofeu hermós
resplendent molt més que el sol

Me sent es glosat dedins
açò me dóna alegria
veure que de cada dia
hi ha glosadors més fins;
i salut als Mallorquins
que vaig conèixer un dia.

Sabeu que jo per glosar
no tenc gran sabiduria
hi ha qualque mallorquina
que té es cap més clar
s'amistat que vaig fer un dia
mai la podré oblidar.

En que visqui a Menorca
Mallorca a's meu costat
amb sa revista SA PORTULA
sempre he estat informat
de ses coses que han passat
a s'illa de Mallorca

Avui cinc anys ne fa
que naixia SA PORTULA,
sé que la varen fer a posta
per es poble informar
i fins l'han feta arribar
a s'illa de Menorca

Germans, aquí vaig per acabar
i es dir "Adiós" me costa
lo que tenc d'apreciar
és sa bona intenció vostra
que molts d'anys pogueu cultivar
aquesta revista SA PORTULA

Fent cançons no acabaria
però me despediré
a Mallorca vindré un dia
si així Déu vol, i convé,
i lo que desitja en Janer
és Amor, Pau i Alegria
i salut per qui no en té

JAUME JANER MORLA

En tants de participants
partiguent algun se'n reia
i allà algun te tengué enveja
quan dominares es grans
veient-se els ignorants
tornant amb galta vermella
Ta mare ho veia i no ho creia
i ho tenia en ses mans

Vaig a acabar es missal
més no el vull allargar
perdó te vull demanar
Joan, si te som fet mal
es terme de Sant Marçal
tothom orgullós està
tant Comissió i Portula
només te podem desitjar
que si tornes participar
que guanyis es Mundial

COMISSIO PORTOLANA

Tenc un "carinyo" grandiós
però això no m'hi passa
que n'Antonieta Rebassa
sense sols consultar-mos
s'haja fet seva sa plaça
i davant gent d'aquesta classe
presenta es glosadors
de jo i de més de dos
s'ha guanyat sa carabassa.

Lo seu no vull decjectar
d'ella som admirador
però una glosa o cançó
devora es seu recitar
no té comparació

Si no mos varen convidar
és que hi havia gent de sobra
i sa nostra cultura és pobra
p'en Cela haver d'escoltar

Però així i tot m'he "enterat"
que qualque pobre hi havia
i per allà presumia
demostrant lo que sabia
com un senyor que ha quebrat
i duia es traje manllevat
perquè un bo seu no el tenia

I encara hi vull afegir
i segur també ho pesaré
que homenatjar un foraster
no veig principi ni fi
haguent qualque mallorquí
que tant com ell ho ha mester

I com que és hora d'acabar
en parlarem un altre dia
però Antonia, te diria
que trob que te vares passar.

COMISSIO PORTOLANA

A SA COMISSIO PORTOLANA
DE GLOSADORS.

No vos vull seguir es joc
com es boc que no te cabra
i ha d'aficar es mabre
allà on hi troba lloc.

Com que tenc on posar-lo
perquè me sobren rodols
vos deix a vltros tots sols
a seguir fent es collò.

AVUI ÉS NOTÍCIA

3(267)

Durant el passat mes de novembre s'ha produït una notícia que no per esperada ha deixat de ser la més sonada del mes en el nostre àmbit.

Bernadí Homar, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Marratxí, l'home que va dur endavant la primera i la segona Fira del Fang, ha causat baixa dins Unió Mallorquina i s'ha inscrit com a militant d'Alianza Popular.

Aquest pas d'un partit a l'altre ve a confirmar els nombrosos rumors, desmentits pels mateixos interessats, sobre la crisi interna del partit majoritari de Marratxí.

En planes interiors els nostres lectors podran trobar una entrevista en la qual el Sr. Homar intenta explicar els motius d'aquesta baixa d'UM i alta a AP.

DURANT

el

MES

PASSAT...

➤ Sentència d'un jutjat contra la Universitat Valenciana contra l'ús del català per donar classes. I és que la nostra llengua és contínuament atacada.

➤ Sherlock Holmes, cent anys de misterioses sorpreses.

➤ Llum verda a l'URSS a l'iniciativa privada!!

➤ Es van trobar llença-missils propietat d'ETA

➤ Hi va haver un gran desastre ecològic al Rin per part d'una empresa farmacèutica. D'aquest mateix fet cal mencionar la inqualificable actitud d'altres empreses que aprofitaren que estava ja contaminat per tirar-hi tot el seu fems.

➤ En Biel Massot va sortir per la tele.

➤ La TVE fou condemnada a pagar dos mil milions de ptes i que jo sàpiga ni es va dir per la tele i als diaris estava a una petita columna "de sociedad"

➤ Als cartells de "Balears" es pot veure un artístic "diciembre"

➤ Allò que el vent s'endugué es va projectar el Dijous Bo per la segona cadena

➤ Joan Rullan va demostrar una vegada més amb la seva exposició al Casal Balaguer que té uns ulls d'or i unes mans tan precioses com el sol.

➤ La Caixa va adquirir el Gran Hotel per 151 milions.

➤ L'Illes BAlears, aquell vaixell creuer que pertany a la C.A. està ancorat al port de Palma amb un cartell de "Se VEnde".

G.A.V.

4 DE FRESQUES

APROVADA LA PUJADA DE L'AIGUA

Al ple celebrat el dia 6 de novembre, l'Ajuntament amb els únics vots a favor d'UM, va aprovar de manera definitiva la pujada de l'aigua al districte primer. A partir d'ara el m3 costarà 52'55 ptes; la quota de servei 336'80 per les vivendes i 539 ptes pels comerços.

III FIRA DE FANG

El diumenge dia 7 tindrà lloc la inauguració de la "III Fira del Fang" amb l'assistència del president del CIM, Jeroni Albertí.

La III Fira restarà oberta des del dissabte dia 6 al diumenge dia 14 de desembre. L'horari de visita serà de 10 a 13 i de 16 a 21 h.

Enguany hi ha 26 expositors; 12 de Pòrtol, 5 de Santa Maria del Camí, 3 de Manacor, 2 de Felanitx i un de Sa Cabaneta, Biniamar i Ciutat.

ACTES CULTURALS

DINS LA SETMANA DE LA FIRA

A la present edició d'aquesta "Fira del Fang" també s'han programat una sèrie d'actes culturals.

El diumenge dia 7, al matí, hi haurà una trobada de xeremiers. A les vuit del vespre una conferència amb diapositives a càrrec de Mercè Alabern sobre la ceràmica moderna.

El dilluns dia 8, concert de violí i piano a l'església parroquial de Sant Marçal a càrrec de Bel Morrey i Guillem Martí. I al mateix lloc, el dissabte dia 13, concert de la Coral de Joventuts Musicals.

L'AJUNTAMENT COMPRA UNA AGRANADORA

L'Ajuntament ha comprat una agranadora mecànica per fer nets els carrers de Marratxí. Aquest nou aparell costarà al Municipi 3.482.000 ptes.

PUJA EL CANON DE LA RECOLLIDA DE FEMS

A partir del mes de juliol, la recollida de fems ha pujat, però només el cànon que paga anualment l'Ajuntament a l'empresa concessionària d'aquest servei. Ara l'Ajuntament haurà de pagar anualment la quantitat de 12.092.201 ptes.

ES PREPARA UN CATALEG D'EDIFICIS PROTEGITS

Per part d'Antoni Sbert Casasayas i de Pilar Simon Aznar, es durà a terme un catàleg d'edificis i elements arquitectònics protegits a Marratxí. Aquesta feina costarà a l'Ajuntament la quantitat de 550.000 ptes.

LA SEGONA ETAPA DE "COSTA I LLOBERA" AL DIJOURS BO

El passat 13 de novembre els nins i nines de la segona etapa del "Costa i Llobera" anaren al Dijours Bo d'Inca. Partiren de Pòrtol a les 10'15 del matí, arribant a Inca a les 10'45. Els mestres els deixaren la màxima llibertat d'acció. A Inca els autobus els deixà a la Plaça de l'Estació. Els nins ja havien format grups amb anterioritat i els mestres havien posat la condició que ningú es separàs del grup del qual formàs part.

Tornaren a l'escola a les 4'15 amb un gran cansament damunt. ■

MIQUEL BOSCH

TROBADA DE LA PREMSA FORANA A MURO

El passat 16 de novembre i organitzat per la revista Algebelf de Muro, va tenir lloc la Diada de la Premsa Forana de Mallorca corresponent a l'any 1986.

A les deu i mitja les revistes representants de la Part Forana es reuniren davant l'Ajuntament de Muro, al saló d'actes del qual la regidora de cultura els donà la benvinguda.

Un cop acabat el parlament els assistents a la trobada feren una visita cultural a Muro. En primer lloc es visità el temple parroquial, on es conserven peces de gran valor, com un calze del temps de la reconquesta. Acte seguit fou la visita al Museu Etnològic, on es pot contemplar la vida rural d'un temps així com les eines de diferents professions, que avui en dia no s'empren. Una vegada acabada la visita al Museu Etnològic la comitiva visità el Convent dels Mínims on es troba una antiga capella sota el nivell de la terra.

La visita a Muro acabà a la Llar d'Ancians, on es feren entrega dels premis als guanyadors del concurs de fotografies, organitzat per la revista Algebelf per, acte seguit, oferir un refrigeri als assistents.

Ja acabat l'acte a la Llar d'Ancians, tots els convidats es traslladaren a Son Sant Martí, on els hi fou ofert un dinar, presidit pel President del CIM, Jeroni Albertí, pel Batle de Muro i pel President de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

Després del dinar l'Associació celebrà la seva assemblea ordinària. ■

GUILLEM MIQUEL BOSCH I ROCA

Es Pla de na Tesa

AUGMENT DE VEINS I DE CASES NOVES

He sentit contar als vells del poble que aquesta era una barriada molt poc poblada i on hi havia poques cases. Si passejam pels carrers veurem que això es demostra perquè dins el centre del poble hi trobam ben poques cases antigues. I no és perquè hagin esbucats les més velles, si de cas les han reformat perquè puguin durar més temps; és, senzillament, perquè la majoria de cases que hi ha al Pla de Na Tesa no tenen més de 25 o 30 anys. Les mateixes veus diuen que aquest era un poble de mala mort, deixat de la mà de Déu i per procurar-se aliments havien d'anar a altres pobles. Ja sabem que als horts hi havia menjar, però no tothom tenia aquesta necessitat coberta i no quedava més remei que cercar per son vent els proveïments. Hi va haver molta gent que se n'anà a viure a un altre poble, molts d'ells a Palma o barriades com Es Vivero o Es Rafal. Per continuar vivint aquí moltes coses havien de canviar i no mostraven aleshores camí de fer-ho.

Però tot això avui és una altra cosa; molta gent d'aquella que cercava comoditats a altres llocs, ara torna viure aquí. Hi ha com una febre de fer cases i més cases noves. Són molts els que vénen que aquí per viure-hi. Què deu tenir aquest poblet que atregui la gent com a mosques? Jo crec que és bo d'endevinar, té unes comoditats singulars, males de trobar a altres llocs.

En principi, és un poble tranquil (cosa que comença a ser dubtosa), està molt prop de Palma i a la vegada tan lluny com és necessari perquè no hi hagi el desverí que hi ha allà. És el lloc perfecte per viure-hi els qui treballen a Palma o a l'aeroport, que són la majoria. És una vertadera ciutat-dormitori. I aquí és on comença el problema, la gent nova que ve a instal·lar-se aquí és per majoria més tançada, i es fa poc amb l'altra gent. La vida social del poble, en el millor sentit de l'expressió, es redueix a la gent que viu aquí des de sempre. Si hi ha més gent, això només ha servit perquè algunes persones determinades fessin negoci amb els solars i la construcció. El poble no ha crescut en relació a la quantitat de construccions que s'han fetes i el nombre major d'habitants. Les relacions de veïnatge són molt pobres. La gent viu de cara endins i sovint topam amb persones desconegudes i resulta que viuen molt prop de nosaltres. Consider que aquest contacte tampoc no ha de ser un seguit de xafarderies, cosa típica

dels pobles petits. Jo me referesc a un contacte humà, a una amistat, a un ajudar-se quan algú ens necessita i sobretot a millorar tot allò que es pugui amb la participació de tots. En aquestes ocasions se sol dir que la unió fa la força. Si hi ha al poble necessitats o problemes sense resoldre, és entre tots els qui habitam aquí que ho hem de discutir i fer passes per arreglar-ho. No esperem que l'Ajuntament ho faci perquè sempre ho fa tard o no ho fa al nostre gust.

Per una altra part podem dir que encara ha estat una sort que el camp de Son Bonet faci d'aïllament, d'obstacle per edificar-hi perquè si no hi hagués aquest troç buit de cases, no hi hauria diferència entre Palma i Pla de na Tesa.

Finalment, crec que és necessari fer una crida a tota la gent interessada en construir un poble de persones i no tan sols de cases, que es mentalitzin que hi ha feina per a fer i que es pot començar per fer-se conèixer i per conèixer els veïnats del poble.

JOANA Mª MATAS i ALOMAR

* PREMI PER A UN MARRATXINER

Al primer certamen fotogràfic Vila de Binissalem celebrat a aquella vila en la darrera festa "des Vermar", obtingué el primer premi de fotografia en color el nostre paísà marratxiner resident a aquella vila, Joan Miquel Lladó amb la fotografia que reproduïm titulada FINESTRA OBERTA. Lladó, que es considera primordialment dibuixant, treballa habitualment a "Última Hora" i "Illes Sportiu" amb dibuixos humorístics, és totalment contrari als certàmens i els considera com "un mal tolerable" per a fomentar la cultura. Es presentà a aquest per tal de col·laborar ja que la fotografia és un art totalment mort a Binissalem. La prova és que els altres dos premis els guanyaren Francesca de Lazio, d'origen italià (blanc i negre) i Brooke Spencer, anglès, l'especial de color.

Pròxims partits C.D.MIRGASA

3-1-87 Gesa - Dist.Mirgasa
10-1-87 Dist Mirgasa - Es Fogueró
24-1-87 Dist. Mirgasa - PBM Tio Pepe
31-1-87 Superlimp - Dist. Mirgasa

M A R I T A

BERNADI HOMAR ES CONFESSA

Quins són els motius per deixar UM i passar a AP?

Es un poc incongruent lo que te diré. Com a partit me segueix agradant molt UM. Ara UM ha estat una idea però mal desenvolupada. Quan una idea no s'ha desenvolupat per un equip que ho sàpiga fer, queden dues coses: un partit i un president. Que jo classificaria de deu, inclús te puc dir, adelantant-me, que a lo millor és l'opció de futur de Mallorca i els mallorquins, ara repetesc i no me vull fer pesat damunt això, no l'han sabuda desenvolupar en absolut. No tenen credibilitat ni viabilitat.

A part d'això he tengut unes diferències dins el Consistori de Marratxí, sobre tot amb so batle, que no les he sabudes, o no m'han sabut explicar, que després matisarem, per això me'n vaig d'UM.

Quant a la meua afiliació a AP és perquè jo som una persona moderada, moderada no vol dir ni de dretes ni d'esquerreres, jo no vull parlar de dretes ni esquerres, perquè hi ha excel·lents persones a dretes i esquerres. Jo a AP no el trob massa moderat, tampoc no el trob ultra. Però comprenc que han vist el lloc que ocupen dins l'electorat, el lloc que han tret, que les urnes els han donat. I crec que treurem conclusions d'entrar dins una òrbita molt més viable per gent sobre tot jove. Jo, amb aquesta esperança m'afiliï a AP.

Quins motius t'induiren a presentar-te per UM?

Els motius de la presentació i posterior entrada dins l'Ajuntament de Marratxí varen ésser per pressió del batle Guillem Vidal. Jo vivia dins el terme de Marratxí, era pagès, i me va insistir si me volia presentar dins el seu equip com a regidor de Cultura. Jo no sé fins a quin punt estava preparat i encara no ho sé; me vaig fer pregar un poc perquè no estava convençut ni segur; després vàrem parlar de partit; jo vaig mirar la doctrina d'UM i no me va desagradar en absolut, i per comoditat i solidaritat amb so grup me vaig afiliar a UM, però més que per pressió va ésser la idea en si, la vaig trobar molt bona, com segueix opinant igual, i me vaig afiliar per això.

L'any 83 hi va haver les eleccions i fores regidor de Cultura. Quines foren les teves gestions dins el primer any, ja que hi va haver moltes idees dins l'àmbit cultural?

Estic content que toquis aquest tema. Jo, idees en vaig dur un sac; no les vàrem poder desenvolupar totes per un parell de conceptes, a lo millor per falta de comprensió del grup, a lo millor també per

falta de mitjans econòmics, i també inclús de vegades per personalismes. Jo vaig fer tres o quatre coses espectaculars. I això sí que ho vull dir, entre elles la Fira del Fang, que després vull donar les raons per les quals no la faig.

Vaig voler fer, jo som un gran aficionat a la música, en tinc gala, volia fer inclús una escola de música a nivell escolar dins Marratxí; com saps he programat concerts, actuacions, cants corals, cants lírics, mostres líriques; tot lo que he pogut dins les limitacions del pressupost. La cosa va anar bé el primer any i el segon la cosa va envestir bé, llavors vaig veure que em començaven a posar contrapeus per tot, que me retallaven i me retallaven. I coses de pura lògica, com va ésser la creació d'una Coral a Marratxí se'm va negar un mínim pressupost de 40 o 50 mil ptes per pagar l'autobús que duia els cantaires i les senyores cantants als distints nuclis de població de Marratxí; jo vaig pensar que degut a la formació de Marratxí lo seu era cantar una setmana a cada nucli, que la gent dels distints nuclis se conegués millor, i per això feia falta un autocar. Aquest autocar el vaig pagar jo tot s'estiu, però el propietari de l'empresa, vist el fet tan altruista no el volgué cobrar, per lo tant tot el mèrit que hi hagués autocar el té el propietari de l'autocar, que no volgué cobrar res. Ara, lo cert és que l'Ajuntament ens va negar aquesta subvenció de 40 o 50 mil ptes de la qual només en parlarem de paraula. Varen trobar que no, inclús un senyor que ara ocupa un càrrec molt relevant dins l'Ajuntament em va dir aquestes paraules: "que aquesta coral estava creada per entretenir a quatre senyores velles avorrides". Em va fer aquest comentari i la coral va quedar a zero.

I de la Fira del Fang què ens pots dir? perquè en vares ser "l'alma mater". Què opines de les dues primeres edicions?

A una roda de premsa que va tenir el batle li varen fer una pregunta molt significativa; li demanaren quin era el fet més relevant de la història de Marratxí, des que ell era batle, i va contestar sense dubte "la fira de fang". Amb això crec que ja pots intuir per què hi va haver fregades.

La Fira del Fang, el primer any la vaig fer jo, totalment jo, amb un equip curtíssim extramunicipal, dues o tres persones. Aquesta Fira se va fer, se va programar, se va fer un catàleg, vàrem consultar biblioteques, ja que era el primer catàleg que se feia sobre la ceràmica mallorquina; vàrem estar en contacte amb el Museu Arqueològic de l'Estat. Vàrem contactar amb els ollers. Això ens va costar molta de pena, perquè vaig haver d'anar dos o tres pics al mateix lloc. Haguérem de pentinar Mallorca, convèncer-los per a que exposassin. Ells me deien que tenien la producció venuda. En poques paraules, molta de feina, i la prova fou la quantitat de gent que vengué a la Fira, prop de cinquanta mil persones.

El segon any la tornàrem fer el mateix equip, vàrem ésser dos, un jove de Pòrtol i jo. Vàrem exposar tots els materials de construcció que es fan a Mallorca, va ésser una innovació envers el primer any. A la cloenda de la Fira no se'm va anomenar per res, ni a mi ni a l'equip. Va ésser una despedida electoralista, política i egocentrista. Jo no visc de gràcies, però m'agrada que se'm reconegui la tasca. Jo vaig veure que hi havia distinció perquè la cuota de popularitat havia pujat massa arran de la Fira, i tu saps que la popularitat d'un regidor o l'èxit polític es reconverteix en llances contra tu mateix, principalment a l'Ajuntament de Marratxí.

Davant les ELECCIONS

Quins projectes tenies per la III Fira ?

Jo enguany feia comptes fer-la. Vàrem estudiar durant molt de temps un programa, canviar totalment el muntatge, partint de la base del fang; no repetir lo mateix, convidar a uns ceramistes que són prou interessants, que a Mallorca n'hi ha a dotzenes i fer un catàleg molt més ampliat, i fer un procés un poc analític, perquè noltros, per no banyar-mos, vàrem fer un procés descriptiu, però no analític i el d'enguany volíem que fos analític. Això du una feina de mesos, però va passar el març, juny, juliol i no se'm va dir res. Naturalment, jo vaig seguir classificant, estava en contacte amb uns senyors, sense concretar res i fa un mes un vespre se'm va dir, a una reunió, a veure què pensava fer de sa Fira del Fang; jo els vaig contestar que si m'ho haguessin dit feia tres o quatre mesos tenia temps de preparar-la, programar-la i fer-la; una Fira digna, la Fira que el poble de Marratxí es mereix. Ara, lo que jo no volia fer era una Fira de viure de rendes, és a dir, passar per un camí que està redefet; jo, això no ho vull fer perquè acabarà com la majoria de fires, que després de quatre o cinc anys han de tancar perquè sempre es veu lo mateix; per vendre olles o casseroles es pot anar qualsevol dijous a Inca o dimecres a Sineu. A una fira hi ha d'haver innovacions, s'han de tenir contactes amb la península, fer catàlegs; en una paraula, cada any hi ha d'haver quelque cosa de nou. A més els vaig dir que no, perquè jo sabia que quatre dies abans que m'ho comunicassin, a una Comissió de Govern de l'Ajuntament havien dit que se cercaria, a proposta d'un regidor, un director de la Fira de Fang per no polititzar-la. I al director ja el tenien cercat fora de l'Ajuntament; jo això ho sabia extraoficialment i quan se'm va convidar els vaig dir que no per dos motius: primer perquè no tenia temps de preparar-la i segon perquè ja n'havien cercat un altre.

Això supòs que és un procés intern d'anul·lació de personalitat. Jo no la faig, enguany; però vull que quedi ben clar, perquè dins Pòrtol s'ha corregut la veu que jo no la faig perquè m'havia negat a fer-la. Paraules textuais. Jo no la faig perquè no se'm va dir res fins fa un mes i quan ja havien cercat un senyor fora de s'Ajuntament.

Per part de l'Ajuntament t'han donat alguna explicació dels motius pels quals no t'han dit res durant l'any per dura a terme la Fira ?

En absolut. Cap explicació. A més te puc dir una cosa que jo duc per socorrat: a mi se me posa, se me lleva, se me nega, se me traspasa i no se me dóna cap explicació; és a dir que de paraula, a vegades, m'han dit coses que llavors, de cop i resposta, se me neguen. Fins i tot puc contar-te una anècdota que encara no m'han explicat i és que hi havia un acord plenari que jo formava part d'un jurat de selecció de guàrdies municipals i el dia de la convocatòria, quan vaig cridar el secretari per saber l'hora em va dir: "no, don Bernadí, m'han donat ordre que no el convocàs; me sap molt de greu".

Dimitiràs com regidor ?

No. Jo dimitiré dels meus càrrecs, però no deixaré l'Ajuntament, sinó que seguiré com independent. Però no faig comptes deixar de ser regidor de l'Ajuntament de Marratxí. ■

M. BOSCH

El mes passat vàrem treure les creacions que va prometre U.M., aquest farem un estudi de les millores.

TRANSPORT PUBLIC.- El transport públic pel que es refereix a Pòrtol i a Sa Cabaneta ha tengut molts d'alts i baixos. Fins que la concessió fou venuda hi hagué molts de problemes. Ara sembla que l'autobús funciona, encara que molta gent es queixa dels horaris. Sobre aquest punt puc dir que ha complert en un 50% .

ENLLUMENAT PUBLIC.- Aquí també U.M. va complint el seu programa, malgrat no sigui amb la rapidesa que la gent voldria. S'ha amillorat l'enllumenat del Pont d'Inca i dels carrers d'Oleza i José Antonio de Sa Cabaneta i Pòrtol.

CAMINS RURALS.- Com que la majoria de camins rurals de Marratxí, igual que altres poblacions, depenen del C.I.M. en qüestió de conservació, deixarem aquest punt per por de no aficar la pota.

COMPLETAR L'ABASTIMENT D'AIGUA.- Aquí sí que han complert en un 100 per 100. A la fi arribà l'aigua a Pòrtol. També en distintes fases ha arribat al Pla de na Tesa. Però a Pòrtol i a Sa Cabaneta l'aigua va a preu de canari jove: en dos anys escassos l'han pujada un 56'81% . Malgrat tot, molts de dies el servei donat no ha estat de lo millor per manca de pressió.

PLANIFICACIO DEL TRAFIC.- Aquí sí que no han fet res, com no sigui una reforma circulatòria al Pont d'Inca que per damunt tot era afavorir un regidor dels seus que fou el que punyí més per dur-la endavant. Però als altres nuclis, res de res, malgrat l'augment del parc mòvil cada any sigui major. I principalment el carrer de Sa Cabana, del Pont d'Inca; Oleza, de Sa Cabaneta i José Antonio, de Pòrtol, suporten un fort tràfic, mentres que continuen deixant aparcar sense adonar-se'n que cada dia és més difícil circular per aquests carrers mencionats sense comptar l'excés de velocitat de molts de cotxes. Per tant, en planificació de tràfic U.M. no ha fet res de res.

ADEQUACIO DEL CEMENTIRI.- Aquí també ha complert. S'ha acabat la primera fase i ja es varen posar a la venda les sepultures.

El mes que ve tractarem el punt tres del programa, que deia que es gestionarien convenis amb empreses de nova implantació, per crear llocs de feina; promoure una fira-exposició amb el fi de potenciar la indústria local, l'artesanía i el sector agropecuari i si mos hi cap també tractarem el punt quatre, que feia referència a la cultura, tal com ho llegiu CULTURA. ■

EN TOMEU DE SA CABANA

EL PUIG DE MASSANELLA (1349 m.)

La seva posició avançada, damunt el Pla, el situa com el primer mirador de l'Illa ja que a dalt del cim podem contemplar tot Mallorca.

La marxa d'aquesta excursió s'iniciarà entre el quilòmetre 14 i el 15 de la carretera d'Inca a Lluç, devora el pont que salva el Torrent des Guix (coll de sa Batalla). A l'esquerra veurem un portell, pel qual entrarem i seguirem el camí uns 200 m. Després veurem a la dreta una desviació, pel qual seguirem i ens durà davant les Cases de Coma Freda. Si volem anar per dreteres en entrar en el portell veurem un caminó a la dreta que nos durà a dalt del camí de carro. En esser a l'indret de les Cases de Coma Freda passarem una paret i entrarem dins una petita coma amb molts de caminó però en seguirem un assenyalat amb tatxes grogues que ens durà en el Coll de sa Llinia. En esser a dalt del Coll trobarem una explanada amb dues fites; una indica el Puig de N'Alf i l'altra es Massanella. Seguirem aquest caminó que s'enfila fins al cap d'amunt. Aquí trobarem una fita que indica Sa Font de S'Avenc i Es Cim; anirem per la dreta per un caminet que nos durà a Ses Cases de Sa Neu. Aquí podem contemplar coses molt maques dels nostres avantpassats, com són les cases de neu (clots) que s'omplien de neu en s'hivern per dur-los a vendre en s'estiu. També hem de destacar el caminet tan ben fet que puja en els clots de la neu.

Ja pujant cap al cim, trobarem s'únic arbre en tota aquesta grandiosa muntanya, que és un teix. En esser a dalt trobarem una Avenc i un siurell posat pels excursionistes de Pòrtol.

Per tornar baixar, si no ho volem fer pel mateix lloc, veurem en direcció Sud una coma molt grossa que a baix es va estrenyent. Aquí trobarem una fita on hi comença un caminó que ens durà fins a Sa Font de S'Avenc i de sa Font anirem cap a sa fita que ens indica Sa Font i Es Cim, i aquí ja agafam es caminet de tornada que ens durà a es Coll de sa Batalla, punt del lloc on hem començat l'excursió. ■

Horari aproximat: 4 h. 30 m.

JORDI CLOQUELL

Barbarisme Forma correcta

ACIDES	acidesa, agrura
CANSANCI	cansament, fatiga
CEGO	cec
ENFERMEDAT	malaltia
ESCALOFRIO	calfred
ESGUINCE	esquinç
FLEMON	flegmó
JUANETE	galindó
LLAGA	nafra, úlcera
PESADILLA	malson
RESPIRO	alè, respir
VAHIDO	torn de cap

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:

COS I SALUT

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Molts

D'anys!

ES EL DESIG D'AQUESTA REDACCIO PER
ALS NOSTRES LECTORS I AMICS. BON NADAL,
BON ANY NOU I CINQ ANYS MES PLENS DE PAU
I DE JOIA.

Editorial

CINC ANYS DE PÒRTULA

Amb aquest número que ara teniu a les mans s'acompleixen cinc anys de vida d'una revista que va néixer gràcies a un entusiasta grup de Pòrtol, i que tenien una cosa en comú: estaven preocupats per les coses del nostre Municipi.

Poc a poc, Pòrtula ha anat creixent tant en lectors com en extensió; hi ha hagut millores, des de fer-la amb multicopista, durant la primera etapa fins a l'actual offset. També hi ha hagut canvis dins les seves redaccions, però el denominador comú -un pic ha agradat i altres no- ha estat donar notícies del nostre Municipi, fer una tasca de normalització lingüística i fomentar que el poble de Marratxí -no únicament Pòrtol i Sa Cabaneta- tengués una eina informativa i cultural per difondre les seves inquietuds.

Hem aconseguit aquest acostament al Municipi? i la seva participació? Sincerament, creim que no. I no ha estat per manca de voluntat de tots els qui han fet i fan possible que la revista surti al carrer, sinó perquè molta gent del poble no se n'adona de la importància que pot tenir una revista dins el Municipi, en la qual tothom, sigui de la ideologia que sigui, té un espai per donar a conèixer i difondre les seves idees. Aquesta és la funció d'aquesta publicació i la il·lusió del seu Consell de Redacció: que la gent del poble col·labori en la creació mensual d'aquesta eina de Marratxí.

A poc a poc s'han anat incorporant persones de molt diversa procedència, d'idees i gusts diferents. Darrerament comptam assíduament amb notícies del Pont d'Inca i del Pla de na Tesa. És el principi d'una nova etapa en la qual voldríem que fos, ja d'una vegada, la mateixa gent del carrer que fes la revista, aportant notícies, reportatges, articles o opinions... tot allò necessari per poder dir d'aquí cinc anys més que Pòrtula és la revista de tot Marratxí i que tots els qui estimam la nostra llengua, el nostre poble, les nostres coses... estiguem orgullosos d'una publicació que va néixer ara fa cinc anys.

EL CONSELL DE REDACCIÓ

RAMON TURMEDA

1a
moSca
BATRUDA

(2)

Joan Roca Fuster és un personatge prou conegut en els cercles artístics tant de l'illa com fora d'ella. I no és estrany; ja fa vint-i-cinc anys que es dedica a la pintura en pla professional, amb encert i amb èxit.

Joan es considera neo-figuratiu, encara que també ha begut del corrent simbolista i del surrealisme.

Des de fa uns anys la seva pintura gira entorn d'espais buits, parets, miralls i natures mortes; encara que mai no s'hagi després de la dona, tema que el fascina, l'atreu i li suposa un repte per la seva dificultat. Així, avui ens ofereix aquest cap mític de tema wagnerià: Brünhilda.

Música i Pintura són per l'autor de la nostra portada, una associació vital; sense la Música no hauria pintat amb la força que ho ha fet. La Música, en el seu cas, esdevé energia.

Joan, gràcies mil! ■

EL SAHARA:

«La màgia DEL DESERT.»

Ia qui no li agrada córrer una aventura? Qui més qui manco ha llegit "tebeos" que l'han fet somiar i han despert en el seu esperit unes ganes grans de viatjar, de veure països mai vists i de fer coses que mai hauria fet. Avui treim a aquesta tribuna de Pòrtula a JOAN FRANCESC CANYELLES i GARAU, un company nostre de Pòrtol, que aquest estiu passat es posà ses cames en es coll i partí de d'allà cap al Nord d'Àfrica, al Marroc, a veure i a viure el desert. No fou una aventura com el Rally París-Dakar, no, però fou una experiència nova que cal conèixer per lo interessant i tal vegada insòlita en aquest poble nostre.

.- Com va ser això d'anar a fer una volta pel desert?

La idea principal era recórrer les pistes del Marroc fins arribar a una vintena de quilòmetres de Mauritània i estar a un dels llocs més exòtics que hi ha damunt la terra, a on no hi ha ningú, ni et veuen ni veus ningú... el desert del Sahara.

.- D'on partíreu, cap on anàreu, distància que vàreu recórrer, quants de dies hi estàreu?

L'itinerari fou de Palma cap a València, Algèries, passàrem l'Estret de cap a Ceuta, Tànger, Rabat, Casablanca, Marrakesh, els Atles, Zagora, i per amunt altra vegada per Agadir, vora vora de l'Atlàntic cap a l'estret de Gibraltar. En total vint-i-dos dies -del dotze de setembre fins el quatre d'octubre- i quatre mil cinc-cents quilòmetres.

.- Qui éreu els aventurers?

En Bernadí Company -un amant de l'aventura que just arribava d'escalar muntanyes de quatre mil i quatre mil cinc-cents metres a l'Equador- que cuidava de l'alimentació en general i de cuinar en especial; Pere Carbonell, manteniment i instal·lador de tendes; Gerard, mecànic; el meu germà Nadal, l'interpret del grup; i jo mateix, manteniment i mecànic de les motos. Tres anàvem en motocicleta i els altres en un cotxe d'assistència. Aquest no era tan sols un "tot terreny", sinó només un "Quatre Llaunes" preparat especialment i que, per cert, se portà molt bé: ens hi dugué i ens tornà.

No era aquesta la primera vegada que En Joan Francesc i els seus amics sortien a trescar món. En una altra ocasió ja havien estat al Nord d'Àfrica, però de cap a Algèria i Tunis tornant a Mallorca per Itàlia.

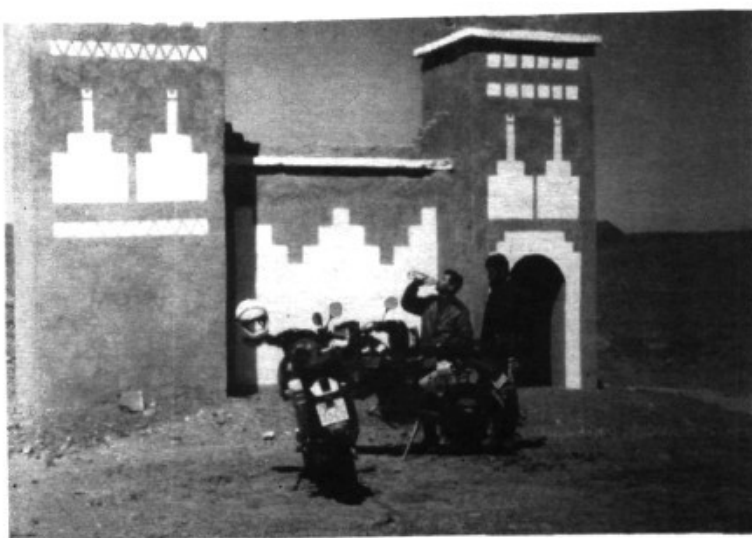
.- Què li trobareu al desert que ja hi heu anat dues vegades?

Una sensació molt estranya i molt agradable.

.- Què és el desert?

Es soledat i moltes de vegades vent, i res més. No hi ha res més que muntanyes, roques i arena. No sents res, només el vent que siula. No hi ha vegetació ni sents el piular dels ocells. No hi trobes gent, només qualche bereber nadiu.

.- Pot ser sia el silenci del desert que tenguim tant d'atractiu?

Pot ser el silenci, pot ser el sortir de la vida rutinària de cada dia, trobar-te en soledat amb tu mateix, vèncer les dificultats que hi ha en el camí.

.- Què véreu de més interessant?

Casi de tot. Zones verdes, oasis tranquils, platges immenses i totalment verges, i per damunt tot les muntanyes dels Atles amb la seva bellesa incomparable i els seus poblets perduts a tres i quatre mil metres d'altitud, les sortides i les postes de sol per a no oblidar mai, el sol impetuós del migdia, les nits anegades d'estrelles i moltes coses més.

.- Problemes sanitaris?

No, poca cosa. Ens vacunàrem del tétanus abans de partir, i quant a l'aigua, hi ha pous de tant en tant, però l'havíem de tractar amb unes pastilles a posta que la depuren i fan que se pugui beure.

.- I el combustible? Hi ha sortidors de benzina a bastament als pobles més importants, encara que siguin manuals per falta d'electricitat. Però dins el desert només hi ha pistes i són molt poc transitades. Es tracta de preveure el combustible que s'haurà de menester.

.- Com són les pistes? Són com camins de carro. Lo que passa és que pel desert hi plou molt poc, però a barrumbades. Això fa que les pistes se convertesquin en torrenceres rocoses d'unes pujades i davallades molt seques que representen moltes dificultats a l'hora de circular, amb pedres i roques per tot arreu.

.- I la gent de per allà? L'ambient del Marroc és la seva gent. És extraordinària, una gent molt oberta i hospitalària. Se fan molt aviat i en un tres i no res ja et conviden a fer el te a ca seva. Quan ens aturàvem, els al·lots ens enrevoltaven i no se cansaven de mirar-nos. Quan els dèiem que érem mallorquins ens demanaven pel porter del R.C.D. Mallorca, Ezaki, i en voler anar a un lloc o l'altre ens hi acompanyaven.

.- Hi tornareu al desert?

Potser sí, però ens agrada canviar. A més del desert hem recorregut una part d'Europa en motocicleta, fèrem una volta a Mallorca en un catamaran sense motor, i hem estat de Barcelona a Cadis per camins sense asfaltar també en les motos. Per ventura anirem a una altra banda, però el desert té una màgia que mos crida.

.- És difícil una aventura d'aquestes?

No, de cap manera. Es tracta de pensar un viatge distint, saber-lo organitzar i invertir amb il·lusió i coratge.

Potser sigui l'aventura de sortir de lo de cada dia lo que ens mou a veure altres coses, per exemple les arenes del desert. Un altre dia seran unes muntanyes plenes de neu. Gràcies, Joan Francesc, per la teva amabilitat.

Una rosa ens contempla de damunt una calaixera mallorquina, una rosa que va venir de molt lluny, del Sahara... perquè al desert hi ha roses... del desert, però roses. ■

PERE J. AMENGUAL BESTARD
Octubre del 1986

IV

PREMIS

PERIODÍSTICS de P. F.

IV PREMIS PERIODÍSTICS
"ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA"

L'Associació de Premsa Forana de Mallorca, amb la col·laboració i patrocini de La Caixa de Balears Sa Nostra, convoca el QUART CONCURS PERIODÍSTIC "Associació de Premsa Forana de Mallorca" amb l'objectiu de premiar els millors treballs sobre temes d'actualitat a Mallorca. El concurs es regirà per les següents B A S E S:

1.- Els treballs que hi participin estaran escrits en llengua catalana.

2.- Els treballs s'hauran publicat, dins els terminis fixats en aquesta convocatòria, a qualsevol de les publicacions associades.

3.- Podran participar-hi tots els col·laboradors habituals de les publicacions.

4.- Per poder optar al premi, els treballs s'hauran d'haver publicat dins els següents terminis: des de dia 1 de maig de 1986 fins a dia 30 d'abril de 1987.

5.- Per optar al premi, l'autor del treball per mitjà del director de la publicació on hagi sortit a llum, enviarà el retall del mateix per triplicat a nom de l'Associació de Premsa Forana, carrer Princesa 24, Sant Joan, abans de dia 10 de maig del 87.

6.- El jurat es donarà a conèixer en el moment de la concessió dels premis i el seu veredicté serà inapel·lable.

7.- El veredicté es farà públic dins el mes de maig de 1987. El lloc i el dia seran comunicats oportunament.

8.- L'Associació es compromet a publicar els treballs premiats.

9.- Els premis que s'atorguen són els següents: 3 premis de 30.000 ptes cada un. Un d'ells tindrà un premi d'honor.

10.- Els participants es comprometen a acceptar aquestes Bases. Els membres del Jurat resoldran els casos que no hi estiguin prevists. ■

NOVA EMISSIÓ MUSICAL

Segurament quan rebeu aquest número de Pòrtula ja haurà començat un nou programa musical a la "radio nacional de Espanya". Tindrà per títol Nuredduna, estarà dedicat a la Música clàssica que tenguí relació amb Mallorca i serà emés per ona mitja els dissabtes de 15'05 a 15'30. El durà endavant el nostre col·laborador Pere Estelrich, al qual desitjam tota casta d'encerts i d'èxits.

ALERTA⁴ LA CÀRES!!

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SERVEI D'EDUCACIÓ SANITÀRIA

Cinc anys són un lustre; són seixanta mesos; són dues-centes seixanta setmanes; són mil vuit-cents vint-i-sis dies.

Cinc anys han passat des que un grupet de gent que poguéreu veure retratats al número cinquanta de Pòrtula començaven l'aventura. Seria interessant agafar un dels primers números de Pòrtula i un dels darrers. Es gran la mutació soferta. A poc a poc i com tota cosa viva ha anat canviant. Adaptant-se al món que la rodejava, canviant les cobertes, la impressió, la lletra, els titulars, la gent...

Tot intentant millorar dia a dia, preocupats per l'economia, però amb l'orgull d'ésser de l'única premsa de Mallorca que es fa en català i que ha lluitat, lluita i lluitarà per la seva normalització, que no deixa de costat ni les notícies, ni la cultura ni el quefer de cada dia, i tot durant cinc anys.

Així doncs, felicit a Pòrtula i a tots els qui l'heu feta possible durant aquests cinc anys, perquè és merescut. Merescut per la feina que du la seva preparació cada mes, per la vostra constància en el treball, per la lluita en els moments difícils fent-la sobreviure per damunt tot, i com ja vaig dir pel número cinquanta, ara pel cinquè aniversari dic que cinc anys només són mig camí dels deu. L'altra mig comença ara mateix, aprofitem-los! ■

GABRIEL ANGEL VICH i MARTORELL

TRANS- FORMACIONS.

NADALENQUES

Ja s'acaba l'any. S'acaben els 365 dies de l'any 86. Per ventura ha estat un mal any, qui sap. Però el que sí tenen tots els anys és que acaben bé. Per què? Doncs perquè ve Nadal, senzillament. Aquestes cinc lletres suposen molt. Per a mi, és la millor època de l'any, i estic content perquè ja arriba. M'encanta veure els carrers plens de llums de colors, boletes penjades dins les cases, els anuncis de la tele, el córrer, anar i venir de la gent pels carrers. La freda nit de Nadal, la trista i alegre nit de Cap d'any, la màgica nit de reis...

Però és la gent que sofreix les transformacions. La gent va somrient pels carrers, abrigada fins al coll, amb les mans dins les butxaques o afanyoses aferrades a les bosses i paquets.

Igualment els nins. És típica la imatge d'un nin mirant amb una rialla d'orella a orella un mostrador ple de joguines mentre esclafa un dit menut contra el vidre mentre li surt una bavarada de fum de la boca que li arriba fins als ulls brillants i inquietos.

Tot canvia per Nadal. Hi ha grans cues de cotxes, embossos, impaciències, intrigues, misteris empaquetats... Fins i tot quan surts al carrer notes que fa olor de Nadal, perquè el Nadal ho transforma tot, fins i tot els més cruels són com a nins quan ve Nadal. És que fins i tot la paraula N A D A L sona bé. Però hem de pensar que el Nadal no només és llums i paquets, grans i petits, torrons i porcella. El Nadal no és res sense l'amor, sense una persona a qui estimar i una que t'estimi. I això no es pot comprar amb diners.

Però el que hem de fer és viure el Nadal amb alegria i procurar sobre tot alegrar els demés, per viure uns dies inoblidables de fi i principi d'any, perquè sí, perquè val la pena, perquè Nadal com el d'enguany no en tornarem tenir fins l'any que ve i no podem desapropiar-lo.

I d'aquest Nadal podríem aprendre una lliçó. A tots ens agrada l'ambient d'aquells dies, el que fa que siguin màgics inigualables, inimitables, immillorables. Hi ha una cosa en el planeta que en aquestes dates, se t'afica pel nas i per molt que vulguis no podràs evitar que et transformi, que et faci diferent. És l'esperit del Nadal, que no fa distincions, que no l'importa si ets alt o baix, blanc o negre, nin o gran, ciutadà o forà i fa que siguis diferent amb tot i amb tothom. El que podríem fer seria guardar una mica d'Esperit de Nadal dins una capseta, guardar-lo com a tresor que és, i agafar-ne una mica cada dia de la resta de l'any fins que torni venir per a Nadal i així fer que tots els dies en certa manera tinguin una mica de Nadal. Us convido a fer-ho.

Ho intentam? ■ GABRIEL A VICH I MARTORELL

13(277)

Em borta de Baileigs

P A R T E N O N

L'entrada està orientada al Llevant; al revés de les façanes de les nostres esglésies, que miren a Ponent. Ja que per nosaltres morir és antesala de ressuscitar.

Anastasia Sayoglou: Guia que ens regalà els sentits amb les seves explicacions carregades de Poesia.

EL BLAU, pertany al cel.
EL VERMELL, a la terra
I el VERD, a les plantes.

FIDIAS: Mans divines; ja que donava vida al marbre.

L'interior del Partenon té Música i Harmonia. Beethoven s'hi inspirà. ■

XIM D'AIXA

● EL TEATRE DE COSTUMS

Els diferents tipus de teatre desenrotllats pels Grups i Companyies teatrals de Mallorca no han estat molt diversos però en cada un d'ells, el nivell de desenvolupament ha estat acceptable. Teatre de costums o costumista, el teatre clàssic, el teatre expressionista i el teatre vanguardista.

Entre ells cal destacar el de tipus costumista com a més característic dels que s'han duit a terme aquí. Es difícil situar cronològicament aquest tipus de teatre ja que hem de tenir en compte que ell ha reflexat el caràcter i els costums populars més arrelats dins la societat mallorquina així com també ha mostrat al públic els diferents estats d'ànim i els sentiments de crítica, sorpresa, acceptació o negació dels diferents fenòmens socials sorgits en el món a través de la història. Avanç tecnològic, problemes familiars, situacions de la societat davant la immigració massiva a Mallorca i emigració dels mallorquins a fora i les situacions de la societat pagesa i la ciutadana en temps passat.

Aquest teatre de costums va tenir una considerable època d'esplendor durant el primer quart d'aquest segle i decaigué completament durant l'època de la guerra civil per després, durant la postguerra, resurgir altra volta amb noves obres teatrals i amb les mateixes que tant havien triomfat anys abans. Aquest ressorgiment del nostre teatre va rebre el nom de teatro regional i va sofrir tota mena de crítiques, tant a favor com en contra. Des d'una acceptació considerable, catalogant algunes obres com a clàssiques del teatre, fins a menysprear-lo desmesuradament tractant-lo de "mediocre", de "paneret" i de "minories".

Encara avui nos trobam que la majoria de Grups i Companyies de teatre recorren a aquest tipus de teatre, bé sigui a obres clàssiques com "Els calçons de Mestre Lluç" o "L'amo de Son Magraner", entre altres, trobant una font inesgotable d'obres teatrals; bé sigui a altres escrites posteriorment o adaptades. Molt espontàniament se contra el teatre d'avantguarda o altres tipus, però també s'han duit a terme i s'hi segueixen duent actualment.

Menció a part mereixen aquests altres tipus de teatre que encara que se desenrotllin aquí podent situar-los també com teatre mallorquí, no tenen les mateixes arrels i essències que el teatre de costums populars de Mallorca.

PAU LLADO i OLIVER

● LA MARCA DEL FUEGO

Amb actors reconeguts, Pepe Martí, Sara Mora Toni Fuentes i Carmen Lozano. Dirigida per Alberto González Vergel.

L'autor, en José María Rodríguez Méndez diu de la seva obra:

"Després de reconèixer al director i als actors que interpreten la meua obra, me veig obligat a donar notícia del que he intentat dir en aquesta. Difícil empresa, veritablement. La meua ambició ha sobrepassat aquesta vegada els límits, doncs es tracta d'expressar el ferit ésser humà en la seva vertent juvenil -quasi totes les meves obres tracten de la joventut- en el terrible món que ens ha tocat viure, a l'espantosa "civilització" que ens han deixat els grans poders temporals. A moltes ciutats del món existeixen avui inferns com els que es descriuen en aquest drama. Essers humans que s'enfronten als imperatius del mal, auspicat per una societat procliu i entregada satànicament a la des-

trucció. La droga és només un element entre molts. El pitjor és la degradació no ja moral, sinó física, humana; la degradació de l'espècie, tal volta. Contrari a aquesta degradació és impossible acudir a principis morals immediats, a ordenaments jurídics, a usos i costums. Es tracta d'una degradació essencial que rovega, consumeix, abraça les arrels més fondes de l'individu.

I, no obstant, l'home lluita, encara que no ho paresqui, contra el circumdant i desbordant mal. De cop, entre les flames ressegueixen oblidats sentiments materns i fraternals, ànsies d'alliberació, soterrats ressorts religiosos que foren esclafats conscientment per la capoladora civilització propera ja a l'any dos mil. Els personatges d'aquest s'abracen i a la vegada volen viure, sí, viure entre el foc."

● EL HOSPITAL DE LOS LOCOS

La Companyia Zampanó-Teatro neix a Madrid el 1981, amb la intenció de recuperar els clàssics universals. L'any 1985 decideixen centrar-se en els clàssics espanyols i donant suport a aquesta idea, neix el muntatge de El hospital de los locos.

Segons la Companyia, en aquesta peça el que han intentat en la pròpia versió de l'obra de José de Valdivielso és respectar absolutament la idea i desenvolupament dramàtic que ell proposa, així com el llenguatge i la versificació, doncs el que els interessa és resaltar el seu valor, no modificar-lo.

L'Auto Sacramental originat, sens dubte, en els drames litúrgics representats en principi a les esglésies, adopta en el segle XVI una forma pròpia, al temps que es precisa el seu significat religiós en relació a la Contrareforma.

Es una composició dramàtica en un sol acte de caràcter al·legòric i constitueix la millor aportació del teatre castellà a la dramaturgia universal, per ésser típicament espanyola i única en el món de la literatura.

El caràcter espectacular atorgat a la vida religiosa confereix, freqüentment, a les manifestacions públiques de la fe un aire de festa popular, en la que s'uneixen lo sagrat i lo profà. Les processons del "Corpus Christi" constitueixen el cas més típic i els "autos" oferits als carrers i places públiques com epíleg de les citades processons, feren d'aquesta festa la més solemne i la més alegre.

TEATRE PRINCIPAL - Consell Insular de Mallorca
Del Martes, 4 al Domingo, 9 de Noviembre de 1985
Tarde 7 - Noche 10:30

15(279)

NUEVO TEATRO PRESENTA:

LA MARCA DEL FUEGO
DE J.M. RODRIGUEZ MENDEZ

INTERPRETES:
PEPE MARTIN
SARA MORA
TONY FUENTES
CARMEN LOZANO

DECORADO Y VESTUARIO:
M. MAMPASO
DIRECCION:
ALBERTO GONZALEZ VERGEL

Patrocinado por el INAEM Ministerio de Cultura.

● HAY QUE DESHACER LA CASA

L'autor, Sebastià Junyent, diu de la seva obra:

"L'Eugene O'Neill té una frase que em va servir de tema per aquesta obra: "A partir dels quaranta anys, moltes dones han deixat de viure, la vida passa al seu costat i elles es podreixen en pau..."

He conegut moltes dones que responen a aquesta descripció i sempre m'he fet moltes preguntes: Per què són així? A quin moment i per què es perden les ganes de lluitar? Les passa el mateix als homes? Què els espera en el futur? Laura i Anna, els meus personatges, es fan les mateixes preguntes.

La història és quotidiana. No hi ha grans causes que desencadenin el drama. Sols hi ha petites coses. Aquestes petites coses que tots anam arraconant a ala nostra memòria fins que ens ofeguen. ■

TEATRE PRINCIPAL - Consell Insular de Mallorca
Del Miércoles, 19 al Domingo, 30 de Noviembre 1985
Tarde 7 - Noche 10:30

AMPARO RIVELLES
LOLA CARDONA

EN
HAY QUE DESHACER LA CASA
de SEBASTIAN JUNYENT

(Premio LOPE DE VEGA 1983, del Excmo. Ayuntamiento de Madrid)

Decorado: **JAVIER ARTIÑANO**
Dirección: **JOAQUIN VIDA**

ningú no en tornava mai se
pescador i mariners d'Alte
exemp... en a la ma
què es... que aquí
només... pesques...
creus i, algu... veg...
perso...
L... conta...
cion... amb... mort anave...
nien, creant un climax...
preparant el te...
mena...
les...
del rosari...
de... i invocar i d'...

Abans encetar la re
Vent a la...
h... servir...
si... a M...
mod... neteu-me explicar una...
que circula...
niamet o d'una...
ida?— Del...
aquest...
poeta i editor...
Alzueta va anar a Nova York, alim...

LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
La Junta de Govern de la Universitat de València, prengué l'acord, fa alguns mesos, de donar llibertat als seus professors per a utilitzar en les classes el català o l'espanyol. Fins aquí res de l'altre món, perquè segons diu l'Estatut d'Autonomia del País Valencià, són llengües oficials de la comunitat autònoma la pròpia (el català) i la de l'Espanya (l'espanyol). Què més normal, per tant, que a la Universitat els professors se poguessin servir de qualsevol de les dues per impartir les seves classes. L'acord va ser pres per una Junta de Govern amb la majoritària presència del Bloc Progressista, un col·lectiu amb un marcat accent nacionalista i d'esquerra, i anava dirigit a promoure una progressiva universalització lingüística del català en l'àmbit universitari, oferint, al mateix temps, tota una sèrie de facilitats als alumnes que no dominassin o no coneixessin el català per a que poguessin incorporar-se sense dificultats a les classes que s'impartissin en la nostra llengua.

El cas és que Alternativa Universitaria, col·lectiu d'estudiants situats ideològicament a les antípodes del Bloc Progressista, presentà un recurs judicial contra la decisió de la Junta de Govern i, finalment, l'Audiència Territorial de València ha anul·lat l'acord. El resum de les conclusions: "Si, en utilitzar-se com a llengua acadèmica el castellà, no se impideix la comprensió de tots els valenciano-parlants (sic), puesto que todos ellos tienen el deber de conocerla, como oficial del Estado que es, en virtud de lo preceptuado en el artículo 39 de la Constitución; mientras que el conocimiento y utilización de las lenguas autóctonas (sic), según el mismo precepto, es un deber jurídico, sino un derecho".

La sentència de l'Audiència de València, entre altres coses, que "Al utilizarse como lengua académica el castellano (sic) no se impide la comprensión de los valenciano-parlantes (sic), puesto que todos ellos tienen el deber de conocerla, como oficial del Estado que es, en virtud de lo preceptuado en el artículo 39 de la Constitución; mientras que el conocimiento y utilización de las lenguas autóctonas (sic), según el mismo precepto, es un deber jurídico, sino un derecho".

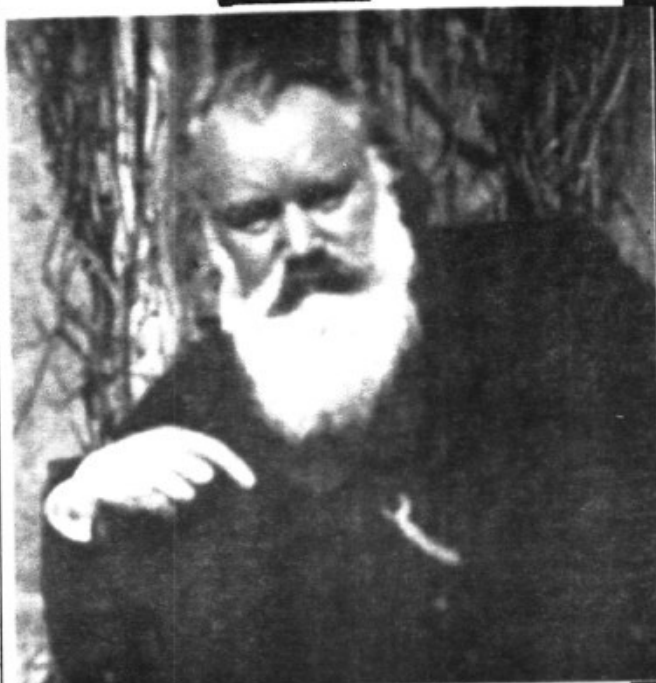
Efectivament, si miram l'article 3er de la Constitució espanyola diu, parlant de la llengua de l'Estat: "todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho a usarla". La y el derecho a usarla. Mentre que de les altres "llengües cooficials" no en queda res del deure de conèixer-les, ni del dret d'utilitzar-les. Per això resulta que, en la pràctica, en els territoris de l'Estat espanyol on hi ha dues llengües oficials, als sempre concretament la de l'Estat. A això ho va de la que l'altra, comprovar ja els membres de la Junta de Govern de la Universitat de València-Estudi General, hauria h...
versió...
pia obra...
un altre.

Si comen...
bre de Mai...
rica profundament reaganiana, primer producte.

Entintades

RAMON TURMEDA

música Vista

I- Sis de l'horabaixa.
L'Auditori està buit. Només tres persones poden presenciar la feta. Els músics, no semblen músics de concert. Porten els vestits de carrer. El director també. Vesteix una brusa de xandal. L'orquestra és nombrosa. 100? 90?...
Es l'hora de l'assaig. El mestre demana desiar la repetició d'algun passatge. "Five, before B!". Tor-nem-hi.
El programa és realment dens: Primera i Segona simfonies de Brahms.

II- Deu de la nit.
L'Auditori està ple de gom a gom. Ni una sola localitat. Exhaurides les entrades. Els músics... com pertoca a un concert de gala. Els vaquers han quedat al camerí.
El director, naturalment, també mudat. No en mancava d'altra!
L'orquestra és nombrosa. 100?, 90?...
Es l'hora del concert. El mestre surt i el públic comença a aplaudir. Tot està, sembla, lligat. Comença Brahms. La Primera Simfonia. ■

PERE ESTELRICH i MASSUTI

MOAIC MUSICAL

17(281)

MÚSICA en OTOÑO

*"Entre dues
Estacions"*

La tallam justa per mencionar la Tardor. El claviller, però, n'és una bona excusa. No hi ha dubte que els instruments de corda són suggerents, encara que hom només en vegi una petita part.

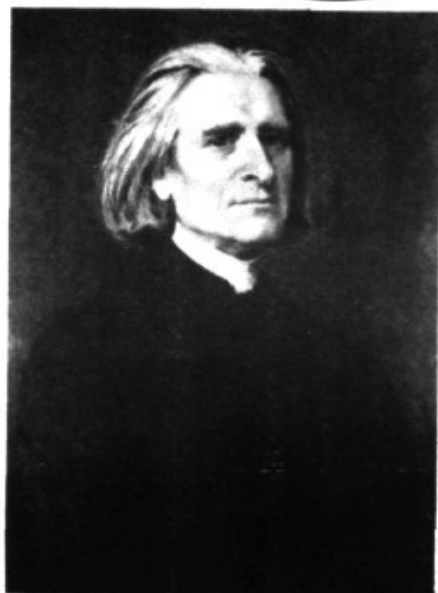
El programa correspon a una sèrie d'actes que es feren enguany mateix a Lleó.

Tardor i Música poden donar-se la mà. Es un bon moment per aquest tipus d'esdeveniments.

... I de la Tardor a l'Hivern. "A vint-i-cinc de desembre..." amb Sibil·la incorporada. Sibil·la pròpia, ben autòctona i amb regust d'època. Seria interessant datar-la, únicament puc dir que prové de Santa Eulària de Ciutat. Del grup, en canvi, no en sé res; però també té el seu encant. Matines amb Música secular, antigor cantada.

Reveles

APENDIX III: LISZT

En el camí bachià trobam l'empremta de Franz Liszt, hongarès de naixement però alemany d'adopció, a Weimar, lloc on fou mestre de capella del duc a partir del 1848.

Aquesta ciutat ha sabut conservar els records d'aquella romàntica figura del piano: la casa que habità amb les habitacions tal com les tenia i una sèrie d'objectes personals, entre els quals destaquen els instruments de teclat que utilitzà.

Podem classificar l'obra de Liszt en tres grans apartats:

- La Música pianística
- La Música no pianística
- Les transcripcions

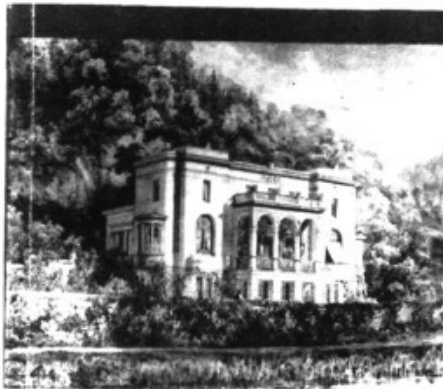
Imposible citar tots els títols. Basta recordar-ne uns quants: de la pianística, Estudis, Anys de Peregrinatge, danses diverses (valsos, galops, csardas), Rapsodies...; Poemes Simfònics, Misses, Salms, Cantatas, Cançons i Oratoris (destacam, sobretot, Christus) en les obres no pianístiques; i arranaments, tant d'obres pròpies com d'altres compositors, entre els quals, Beethoven, Wagner, Bach, Paganini, Schubert, Weber...

Encara una darrera nota favorable: el seu altruisme. L'ajuda que oferí a nombrosos compositors novells, especialment Wagner, no sempre li fou reconeguda ni agraïda. La llista d'aquells als quals va afavorir en una ocasió o altra és llarga: Chopin, Grieg, Albeniz, Dvorak, Cesar Franck...

John Sebastian Bach.

APENDIX IV: WAGNER

Wagner ens surt al pas en dues ocasions al llarg del periple: Eisenach i Leipzig.

En el primer lloc, al peu del Wartburg, trobam un museu dedicat a ell a la casa Reuter: tota una sèrie de records de la seva vida i la seva obra en aquest lloc a l'ombra de la històrica fortalesa, lloc quasi-màgic en el qual s'inspirà per algunes de les seves composicions.

Leipzig, en canvi, en fou el bressol. Richard Wagner nasqué en aquesta ciutat, gloriosa per l'estada de Bach a St Thomàs, el 1813.

Cercant entre l'espessa herba del cementiri - totalment romàntic d'aspecte pel seu actual abandó - de Sant Joan encara trobam l'enterrament de la seva mare i de la seva germana.

Parlar de Richard Wagner és parlar del món de les llegendes, de les llegendes de la mitologia nòrdica. El compositor s'inspirà en els temes dels déus del fred per a les seves composicions.

Curiosament i encara que ens assembla estrany, la figura de Wagner és estudiada pels batxillers alemanys dins el camp de la literatura. I té una raó de ser, ja que ell mateix era l'autor dels llibrets de les seves òperes. Els quals tendrien sentit per ells mateixos, prescindint de la Música, volem dir.

Però anem al que ens ocupa: Wagner lligat al camí nostre.

Ja hem dit que residí a Eisenach i és de suposar que allà descobrí els textos de Wolfram von Eschenbach, autor d'algunes llegendes artúriques (Si Wagner ja el coneixia abans de la seva estada a Eisenach, almenys allà aprofundí el tema artúric).

Aquest tema artúric donà lloc a Wagner per compondre dues obres ben diferents: La primera Lohengrin, el cavaller del cigne i un dels homes de Monsalvat, hereu de Parsifal. I Parsifal, la seva obra més -podem dir-ho - sublim.

Tant degué ser la valoració wagneriana de Wolfram von Eschenbach, que el compositor el va incloure com a personatge a una òpera: Tanhausser. I en la qual apareix també el castell trobadoresc del Wartburg, al saló de torneus del qual es desenvolupa el segon acte de l'esmentada òpera. Allà, els cavallers/trobadors han de cantar l'Amor pur. El protagonista, Tanhausser, es descobreix pecador i és rebutjat per la comunitat. Wolfram, l'Amic fidel, espera i desitja la seva salvació.

PERE ESTELRICH i MASSUTI
BIEL MASSOT i MUNTANER

COLLABORADORS: Miquel Aguiló, Pere J. Amengual i Bestard, Guillem Bosch i Roca, Jordi Cloquell, Comissió de Glosadors de Pòrtol, Pere Estelrich i Massutí, Miquel A. Font i Villalonga, Antoni Gelabert, Pau Lladó i Oliver, Miquel Mut i Sureda, Pere Gil, Antoni Pascual i Nadal, Damià Quetglas i Bergas, Joan Roca i Fuster, Antoni Roca i Jerez, Ramon Rosselló, Vicenç Sastre, Magdalena Torelló, Cristòfor Tries i Serra, Antoni Vaquer i Ramis, Gabriel A. Vich i Martorell.

CORRESPONSALS DEL TERME: Marita Lladó, Joana Mª Matas

CONSELL DE REDACCIÓ: Miquel Bosch i Auba, Antoni Canyelles i Oliver, Biel Massot i Muntaner.

Imprès als tallers "Apòstol y Civilizador"(Petra) DL: PM 529/81

S'Escola Vella, s/n
07141--Pòrtol

Núm.55 Desembre del 1986

**òptics optometristes
lents de contacte**

Carrer Manacor, 63 - PALMA - Tel. 46 37 77

A PARTIR DEL 5 DE DESEMBRE ENS POSAM A LA VOSTRA DISPOSICIÓ
OFERINT-VOS, ENTRE ALTRES,
ELS SEGÜENTS S E R V E I S :

- TEST DE VISIÓ
- ADAPTACIÓ DE LENTS DE CONTACTE
- NOVETAT EN MUNTURES GRADUADES
- VARIADA EXPOSICIÓ D'ULLERES DE SOL

VISITAU-NOS I CONSULTAU QUALSEVOL DUBTE

Vos esperam de 9'30 a 13'30
i de 16'30 a 20 h.
(Obert els dissabtes dematí)